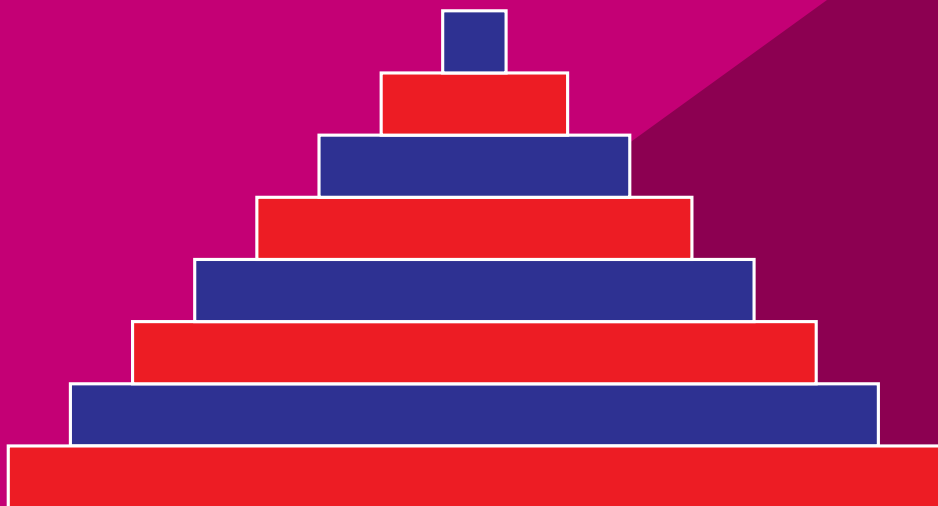

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Checklist gezondheidsrisico's

Voor werkgevers met personeel voor maximaal 40 uur per week

Inhoud

Arbeidsomstandigheden zijn ook van belang voor uw bedrijf!	4
Hoe werkt deze checklist?	5
Een risico-inventarisatie is verplicht	6
Werkdruk, werksfeer en werktijden	7
Tillen, houding en herhaalde bewegingen	8
Gevaarlijke stoffen en biologische agentia	10
Lawaai en geluid	12
Temperatuur, vocht en licht	13
Veiligheid van machines en trillingen	14
Gevaar voor vallen, uitglijden en verstikken	16
Brand, EHBO en een opgeruimde werkplek	18
Kwetsbare groepen	20
Overige risico's	21
Speelt het bij ons?	22
Wat heeft prioriteit?	23
Plan van aanpak	24
Meer informatie	25

Arbeidsomstandigheden zijn ook van belang voor uw bedrijf!

Als ondernemer bent u iedere dag bezig met uw bedrijf. Uzelf of uw medewerker mag niet ziek worden want dan ligt het werk stil. Uitval van u of uw medewerker door slechte werkomstandigheden of onveilige situaties heeft voor u meer gevolgen dan voor grote bedrijven.

Hoe werkt deze checklist?

Deze checklist is voor ondernemers die voor ten hoogste 40 uur per week personeel in dienst hebben. Door deze checklist in te vullen, ziet u uw arbo-risico's en wat u kunt verbeteren. Vragen die voor u niet van toepassing zijn, kunt u overslaan. In de checklist zijn alleen de meest voor de hand liggende risico's opgenomen. Het kan dus zijn dat een belangrijk risico in uw bedrijf er niet in voorkomt. Ook kan er voor uw branche een specifieke checklist bestaan. Uw branche-organisatie of uw arbodienst kan daarover meer vertellen. Als er zo'n branche-specifieke checklist is, kunt u die beter gebruiken. Informatie hierover vindt u op www.rie.nl.

Een risico-inventarisatie is verplicht

Het inventariseren van arbo-risico's is een wettelijke verplichting, ook voor u als klein bedrijf. De Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) van arbeidsomstandigheden moet op schrift. Ook moet de RI&E bekend zijn bij uw medewerker(s). Bij het ontbreken van de RI&E kan de Arbeidsinspectie direct een boete (minimaal 1800 euro) opleggen. Werkgevers die ten hoogste 40 uur per week laten werken (door één of meer werknemers gezamenlijk; ook onbetaalde arbeid) zijn uitgezonderd van de plicht om de RI&E te laten toetsen. Wanneer u als werkgever niet deskundig genoeg bent om de eventuele risico's zelf op te lossen, raadpleeg dan een arbodeskundige of -dienst.

Om u bij de uitvoering van de RI&E en het bedenken van oplossingen te ondersteunen, is deze checklist ontwikkeld, in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Bekijk eerst de situatie zoals die is voordat u met maatregelen gaat beginnen. Voor meer info zie www.szw.nl of www.arboportaal.nl.

Werkdruk, werksfeer en werktijden

Wat is de situatie?

JA	NEE	
☐	☐	Hebben we veel te maken met krappe tijdsplanning?
☐	☐	Kunnen we zelf invloed uitoefenen op het tempo van het werk?
☐	☐	Is het werktempo hoog?
☐	☐	Worden we vaak 'uit ons werk' gehaald?
☐	☐	Is er een goede werksfeer?
☐	☐	Moeten we vaak overwerken?
☐	☐	Hebben we vaak met lastige klanten te maken?
☐	☐	Schiet de pauze er nogal eens bij in?
☐	☐	Ligt u 's nachts wel eens wakker van uw werk?

Vul het resultaat in op pagina 22.

Feiten en tips

De helft van alle werknemers heeft klachten over werkdruk, tijdsdruk of spanning. Bij ruim een kwart van alle werknemers die arbeidsongeschikt werden, zijn psychische problemen de oorzaak.

- Plan het werk zo goed mogelijk;
- Probeer een rustige werkomgeving te maken;
- Bespreek problemen voor ze uit de hand lopen;
- Maak omgaan met lastige klanten bespreekbaar;
- Zorg voor voldoende afleiding naast het werk;
- Neem voldoende pauzes tijdens een werkdag.

Tillen, houding en herhaalde bewegingen

Wat is de situatie?

JA   NEE

- Moeten we vaak langdurig staan of zitten?
- Is het beeldschermmeubilair instelbaar op onze lengte?
- Moeten we langdurig eenzijdige en alsmaar herhaalde bewegingen maken?
- Kunnen we regelmatig variatie in werkzaamheden aanbrengeen?
- Moeten we regelmatig zwaar tillen, duwen of trekken?
- Maken we bij zwaar werk gebruik van tilhulpmiddelen?
- Staan we vaak in een vermoeiende of pijnlijke houding?
- Hebben we door ons werk regelmatig last van onze rug, nek, armen, schouders?
- Staan we regelmatig bloot aan trillingen en schokken?

Vul het resultaat in op pagina 22.

Feiten en tips

1,3 miljoen Nederlanders moeten bij hun werk regelmatig zwaar tillen of op een andere manier veel kracht zetten. Daarnaast hebben circa 2,5 miljoen mensen kans op aandoeningen als gevolg van eenzijdige en alsmaar herhaalde bewegingen, zoals het werken aan een beeldscherm.

- Werk niet langer dan zes uur per dag aan een beeldscherm;
- Wissel het werk af en neem regelmatig korte pauzes;
- Zorg voor goed afgesteld meubilair;
- Voorkom tillen. Gebruik waar mogelijk tilhulpmiddelen;
- Duwen van een last is beter dan trekken. Probeer met rechte rug te werken;
- Lang in dezelfde houding staan of zitten is niet goed. Ook steeds dezelfde beweging maken is af te raden. Zorg voor afwisseling;
- Staand werk moet rechtop kunnen gebeuren. Zorg er ook voor dat u niet te veel met uw nek hoeft te buigen.

Gevaarlijke stoffen en biologische agentia

Wat is de situatie?

JA	NEE	
☐	☐	Komen er in de werkomgeving stoffen voor zoals oplos- en/of bestrijdingsmiddelen?
☐	☐	Werkt u in een omgeving waar gevaar voor besmetting met biologische agentia is (zoals met zieke mensen of met zieke dieren, oude etensresten, afval, toiletten of riolen, luchtbehandelingsinstallaties)?
☐	☐	Heeft u de risico's van stoffen uitgezocht waarmee we in aanraking kunnen komen?
☐	☐	Heeft u wel eens last van gevaarlijke stoffen (bijvoorbeeld tranende ogen, eczeem, jeuk, kortademigheid, hoesten of stank)?
☐	☐	Laat u chemische stoffen altijd in de originele verpakking zitten en zit hier een duidelijk etiket op?

Vul het resultaat in op pagina 22.

Feiten en tips

In totaal worden miljoenen mensen blootgesteld aan gevaarlijke stoffen. Voorbeelden hiervan zijn oplos- en bestrijdingsmiddelen die het zenuwstelsel kunnen aantasten (OPS). Gevaarlijke stoffen kunnen ook eczeem, longaandoeningen, beroepskanker, aantasting van het zenuwstelsel en allergie veroorzaken. Ook kunnen ze gevolgen hebben voor zwangere werknemers of werknemers met een kinderwens. Geschat wordt dat jaarlijks meer dan 1850 mensen voortijdig overlijden door blootstelling aan gevaarlijke stoffen op het werk.

Daarnaast kunnen sommige stoffen explosiegevaar veroorzaken. Voor de risico's van gevaarlijke stoffen en maatregelen daartegen kunt u www.stoffenmanager.nl raadplegen.

- Probeer het gebruik van gevaarlijke stoffen zoveel mogelijk te beperken;
- Wees er alert op dat elke stof (chemisch of biologisch) gevaarlijk kan zijn, bijvoorbeeld ook bepaalde schoonmaakmiddelen. Vraag uw leverancier om informatie;
- Veel gevaarlijke stoffen hebben een oranje pictogram op de verpakking. Veel stoffen moeten geleverd worden met een Veiligheidsinformatieblad waarin gegevens staan over de gevaren en de risico's van de stoffen;
- Het www.arboportaal.nl bevat een apart hoofdstuk over gevaarlijke stoffen en biologische agentia en hoe ermee om te gaan.
- Biologische agentia zijn moeilijker te herkennen. Zij komen vaak 'onbedoeld' voor. Bacteriën en schimmels zullen groeien waar ze kunnen. Goede schoonmaak is vaak een doeltreffende maatregel. Zieke mensen of dieren kunnen u besmetten, goede hygiëne is hier een eerste maatregel.
- Voorkom inademing of inslikken (bijvoorbeeld via het eten) en huidcontact met alle stoffen;
- Het is belangrijk dat u weet waar u mee werkt, zodat u de juiste voorzorgsmaatregelen kunt nemen. Bij twijfel de stof niet gebruiken;
- Zie erop toe dat gevaarlijke stoffen voorzien zijn en blijven van een juist etiket en berg ze op in een aparte (chemicaliën)kast;
- Pas in ieder geval de maatregelen toe die de branche-organisatie van uw sector afsprekt met de vakbonden (cao) of aanbeveelt.

Lawaai en geluid

Wat is de situatie?

JA	NEE	
☐	☐	Werken we in een omgeving met een hoog geluidsniveau?
☐	☐	Hebben we regelmatig hinder van geluid?
☐	☐	Hebben we lawaaige machines en apparaten in een aparte ruimte gezet?
☐	☐	Proberen we geluid zoveel mogelijk te beperken?
☐	☐	Worden persoonlijke beschermingsmiddelen gebruikt waar nodig?
☐	☐	Zijn beschermingsmiddelen aangepast aan het werk en onze persoonlijke voorkeur?

Vul het resultaat in op pagina 22.

Feiten en tips

Ongeveer 700.000 werknemers staan regelmatig bloot aan schadelijk geluid op de werkplek. Gehoorschade kan optreden als werknemers op een dag acht uur blootstaan aan een geluidsniveau van gemiddeld meer dan 80 decibel (dB(A)). Hiervan is waarschijnlijk sprake als u elkaar moeilijk kunt verstaan op een afstand van één meter. Naast schadelijk, kan geluid ook hinderlijk zijn en daarmee het werk negatief beïnvloeden.

- Gebruik zoveel mogelijk geluidsarme apparatuur;
- Sluit de werkruimte zoveel mogelijk af van geluid;
- Zet geluidsproducerende apparatuur (bijvoorbeeld compressoren, kopieerapparaten) zoveel mogelijk buiten de werkruimte;
- Is beperking van schadelijk geluid niet mogelijk, maak dan gebruik van gehoorbescherming.

Temperatuur, vocht en licht

Wat is de situatie?

JA	NEE	
☐	☐	Is de temperatuur op de werkplek behaaglijk in de zomer?
☐	☐	Is de temperatuur op de werkplek behaaglijk in de winter?
☐	☐	Hebben we last van tocht?
☐	☐	Hebben we last van vochtige lucht?
☐	☐	Kunnen we de werkomgeving en/of kleding aanpassen aan individuele behoeften en werkzaamheden?
☐	☐	Gebruiken we beschermende kleding waar nodig?
☐	☐	Is er voldoende licht op de werkplek, ook voor detailwerk?
☐	☐	Is direct zonlicht af te schermen via zonwering?
☐	☐	Hebben we last van reflecties of schitteringen op ons beeldscherm?
☐	☐	Is overdag een deel van het licht afkomstig van buiten?

Vul het resultaat in op pagina 22.

Feiten en tips

Warmte, tocht en kou kunnen leiden tot hinder en ziekte.

- Zorg dat temperaturen op de werkplek binnen gezonde grenzen worden gehouden. Dit kan door onder andere ventilatie, koeling, isolatie en zonwering;
- Probeer extreme luchtvochtigheid te voorkomen;
- Zorg voor beschermende kleding als de temperatuur onvoldoende te beïnvloeden is (buitenwerk, koelcellen, ovens);
- Goede verlichting voorkomt vermoeidheid aan de ogen en draagt bij aan de kwaliteit van het werk;
- Daglicht draagt bij aan het welbevinden van mensen.

Veiligheid van machines en trillingen

Wat is de situatie?

JA	NEE	
☐	☐	Zijn bewegende delen van machines en apparaten afgeschermd?
☐	☐	Zijn machines en apparaten afgeschermd tegen het wegschieten van vonken, spatten en splinters?
☐	☐	Worden machines en apparaten periodiek gekeurd?
☐	☐	Zijn we voldoende geïnstrueerd in het gebruik van gereedschap of machines?
☐	☐	Zijn machines voorzien van een noodstop binnen handbereik?
☐	☐	Maken we goed gebruik van bestaande beveiligingen?
☐	☐	Hebben we regelmatig last van witte vingers of rugklachten bij het werken met bepaald gereedschap of machines?
☐	☐	Kunnen we gebruik maken van hulpmiddelen om trillingen te verminderen?
☐	☐	Is de elektrische aansluiting van de apparatuur veilig?

Vul het resultaat in op pagina 22.

Feiten en tips

Ruim een half miljoen mensen staan op hun werk regelmatig bloot aan schadelijke lichaamstrillingen en eveneens een half miljoen aan hand-arm trillingen. Meer dan 50.000 mensen lopen jaarlijks verwondingen op doordat voorwerpen hun lichaam binnendringen.

- Apparaten, machines en installaties moeten beveiligd zijn tegen knellen en snijden en afgeschermd tegen wegschietende vonken, spatten en splinters;
- Zet machines uit als ze niet in gebruik zijn;
- Machinebeveiligingen mogen nooit onklaar worden gemaakt;
- Blootstelling aan trillingen dient zoveel mogelijk te worden voorkomen, liefst door ander gereedschap te gebruiken of de machines aan te passen;
- Zo is persen beter dan werken met slagwerktuigen of kan een machine worden geïsoleerd tegen trillingen;
- Is dat niet mogelijk, maak dan gebruik van beschermingsmiddelen zoals trillingsisolerende handschoenen of een goede trillingsisolerende stoel.

Gevaar voor vallen, uitglijden en verstikken

Wat is de situatie?

JA	NEE	
☐	☐	Werken we veilig op hoogte?
☐	☐	Werken we in situaties waar gevaar voor vallen van hoogte bestaat, zoals vloeropeningen en bordessen (zonder hekwerk)?
☐	☐	Zijn transportroutes veilig?
☐	☐	Vervoeren we personen met werktuigen die daar niet voor bestemd zijn?
☐	☐	Betreden we besloten ruimtes, putten of sleuven, voordat we zeker weten of het veilig is of voordat we maatregelen hebben getroffen?
☐	☐	Voeren we gevaarlijke werkzaamheden uit met één persoon?

Vul het resultaat in op pagina 22.

Feiten en tips

Per jaar vinden rond de 200.000 ongevallen plaats op het werk. Circa 10% hiervan wordt veroorzaakt door vallen van hoogten.

- Indien valgevaar bestaat, zoals bij het werken op hoogte (hoger dan 2,5 meter) moet gebruik worden gemaakt van veiligheidsmaatregelen zoals hoogwerkers, steigers en leeflijnen;
- Het is belangrijk dat trappen, bordessen, transportroutes en dergelijke zodanig zijn geconstrueerd dat gevaar voor vallen en uitglijden wordt vermeden;
- Vermijd altijd personenvervoer met hijs- en hefwerktuigen, tenzij het werktuig er uitdrukkelijk voor is aangepast;
- Bij werken in besloten ruimten (kruipruimten, tanks), bestaat altijd het gevaar voor bedwelmings- en verstikkingsgevaar. Ga vooraf na hoe groot het risico is, wat de regels zijn en neem adequate maatregelen, bijvoorbeeld gebruik van perslucht;
- Zorg altijd voor toezicht van buitenaf bij het betreden van een besloten ruimte;
- Wees bij het graven en betreden van putten en sleuven alert op instortingsgevaar.

Brand, EHBO en een opgeruimde werkplek

Wat is de situatie?

JA	NEE	
☐	☐	Is de werkvloer vrij van rommel?
☐	☐	Zijn er losliggende kabels, snoeren of tegels?
☐	☐	Kunt u bij brand het gebouw snel verlaten?
☐	☐	Zijn er brandblussers aanwezig en hangen deze op een herkenbare plaats?
☐	☐	Worden de brandblussers periodiek gekeurd?
☐	☐	Staat het alarmnummer 112 op alle telefoons?
☐	☐	Is er een EHBO-trommel aanwezig en wordt deze regelmatig gecontroleerd op inhoud?
☐	☐	Weten we hoe we levensreddend moeten handelen?
☐	☐	Zijn er afspraken gemaakt over wat te doen bij calamiteiten?

Vul het resultaat in op pagina 22.

Feiten en tips

Jaarlijks lopen tienduizenden werknemers brandwonden op. Daarnaast krijgen evenzoveel werknemers een ongeval door struikelen en uitglijden.

- Een goed ingerichte en opgeruimde werkplek is belangrijk om veilig en met plezier te kunnen werken. Losliggende snoeren en tegels en een rommelige werkvloer kunnen ongelukken veroorzaken;
- Ook in het geval van bijvoorbeeld brand is het belangrijk dat u snel weg kunt komen via de (nood)uitgang en gemakkelijk kunt zien waar de brandblusser hangt;
- Het is van (levens)belang om afspraken te maken over wat te doen bij een calamiteit;
- Ook een EHBO-trommel mag niet ontbreken nabij de werkplek;
- Maak gezamenlijke afspraken over bedrijfshulpverlening met andere bedrijven, zoals in een winkelcentrum.

Kwetsbare groepen

Wat is de situatie?

JA	NEE	
☐	☐	Worden jongeren beneden de 18 jaar, uitzendkrachten en stagiaires bij ons voldoende begeleid?
☐	☐	Houden we rekening met mogelijke taalproblemen en cultuurverschillen bij allochtonen?
☐	☐	Houden we rekening met verminderde fysieke belastbaarheid van zwangere vrouwen en zorgen we er voor dat ze niet werken met gevaarlijke stoffen?
☐	☐	Houden we rekening met de beperkingen (geestelijk of lichamelijk) van een ieder?
☐	☐	Houden we rekening met oudere mensen?
☐	☐	Houden we rekening met de veiligheid van bezoekers?

Vul het resultaat in op pagina 22.

Feiten en tips

Bepaalde groepen zijn kwetsbaarder dan andere als we het hebben over arbo-risico's. Dit geldt bijvoorbeeld voor jongeren, zwangere vrouwen, ouderen, allochtonen, tijdelijke werknemers (uitzendkrachten en stagiaires) en gehandicapten.

- Belangrijk is dat u weet waar mogelijke beperkingen liggen en deze kunt benoemen;
- Het kan daarbij nodig zijn het werk of de werkomgeving aan te passen aan persoonlijke eigenschappen van uw medewerker.

Overige risico's

Op de checklist die u heeft doorgenomen ontbreken wellicht risico's waar u mee te maken heeft, bijvoorbeeld agressie en geweld, seksuele intimidatie, asbest of straling.

Dat bepaalde risico's niet in de checklist zijn opgenomen, wil niet zeggen dat ze niet belangrijk zijn of dat u ze niet hoeft aan te pakken. Ook overige risico's kunt u in het schema op de volgende pagina benoemen en vervolgens van een score voorzien.

Speelt het bij ons?

Als bij het beantwoorden van de vragen is gebleken dat er risico's zijn in uw bedrijf, dan kunt u dat hieronder aangeven.

Zet een kruisje bij de onderwerpen waar u eerder in de checklist één of meer **vierkante vakjes** heeft aangekruist. Op die manier krijgt u een overzicht van de gezondheidsrisico's in uw bedrijf. Ga daarna verder op de volgende pagina.

Pagina		Risico	Geen probleem
7	werkdruk, werksfeer en werktijden	☐	☐
8	tillen, houding en herhaalde bewegingen	☐	☐
10	gevaarlijke stoffen en biologische agentia	☐	☐
12	lawaai en geluid	☐	☐
13	temperatuur, vocht en licht	☐	☐
14	veiligheid van machines en trillingen	☐	☐
16	gevaar voor vallen, uitglijden en verstikken	☐	☐
18	brand, EHBO en een opgeruimde werkplek	☐	☐
20	kwetsbare groepen	☐	☐
21	overige risico's, nl.		
	_____	☐	☐
	_____	☐	☐
	_____	☐	☐
	_____	☐	☐
	_____	☐	☐

Wat heeft prioriteit?

Als u op de vorige pagina bij 'Speelt het bij ons?' één of meerdere malen 'risico' heeft aangekruist, dan kunnen verbeteringen nodig zijn. Soms is een verbetering eenvoudig en kan deze direct worden uitgevoerd. Het kan een kwestie zijn van op een andere manier het werk doen. Bijvoorbeeld een zware doos niet sjouwen, maar gebruik maken van een karretje.

Maar zo eenvoudig zal het niet altijd zijn. Vaak zult u het risico nauwkeuriger moeten bepalen en aan moeten geven wat gedaan moet worden om het risico weg te nemen. U moet aangeven wie actie onderneemt, wat gedaan moet worden en wanneer dat gedaan moet zijn. Het kan zijn dat u niet alles in één keer kunt verbeteren.

Om een keuze te kunnen maken, kunt u zich de volgende vragen stellen:

- Hoe groot is het risico dat u, uw medewerker(s) of uw klanten lopen als u niets doet: met andere woorden hoe groot is de kans op een ongeval of ziekte en wat zal dan het gevolg zijn?
- Kunt u snel maatregelen nemen om het risico te verminderen? Zo kan bijvoorbeeld met de aankoop van een nieuw hulpmiddel het knelpunt worden opgelost. Kunt u eventueel tijdelijke maatregelen nemen?

Het is dus belangrijk om prioriteiten te stellen bij het verbeteren. Daartoe kunt u de actiepunten die het belangrijkste zijn hieronder overzichtelijk bij elkaar zetten in het 'Plan van aanpak'.

Plan van aanpak

U kunt hieronder invullen welke mogelijke verbeteringen u ziet en waaraan u wilt werken. Het wegnemen van het risico door het nemen van persoonlijke beschermingsmaatregelen mag alleen als er geen andere manier is om het risico weg te nemen. Dus geluidsarme apparatuur in plaats van oordopjes en oplosvrije verf in plaats van adembescherming.

Risico/ werkplek	Verbetering	Uitvoeren door	Vóór
bijv. lawaai door kopieermachine	kopieermachine buiten de werkruimte plaatsen	S.Tof	01/09/2008
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Wilt u advies over uw risico's en over mogelijke oplossingen, dan kunt u contact opnemen met uw arbodienst of -deskundige. Doe dit in ieder geval als u twijfelt.

Meer informatie

Hebt u naar aanleiding van deze brochure nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de afdeling Publieksinformatie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Postbus 90801, 2509 LV Den Haag, telefoon 0800-9051 (gratis).

Voor meer informatie kunt u ook onze website raadplegen:
www.szw.nl.

Voor algemene vragen aan de rijksoverheid en het bestellen van brochures kunt u terecht bij Postbus 51.
Telefoon 0800-8051 (gratis)
www.postbus51.nl

Deze checklist is in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ontwikkeld om u bij de uitvoering van de RI&E en het bedenken van oplossingen te ondersteunen.

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Bestelnummer 147

Juni 2008

Gratis uitgave